שבו א מיי' פ"כ מהל' סנהדרין הלכה ז

סמג עשין כז טוש"ע חו"מ

מימן י סעיף א:

שבו ב מיי פ"ר מהלי אשות הלי א סמג

לאויו פא טוש"ע אה"ע

ממרים הל' ו סמג

מסורת הש"ם

א) [שבת קמה: סנהדרין ז:], ב) ספרי פ' עקב ע"ז י:, (עירובין נד), ג) ע"ז י:, ד) וב"ב מו.ן, ה) ובכת"י: ה) [כ כ עונ], ש) [כי הרי הוא נמסר שנאמר וכו'], ו) פ' עהב. ז) סוכה נב.. פ עקב, ז) טוכי) נכ ה) [שם: איתא ר' שמעון נ לקיש], ט) [בסוכה ובע' ה', וכבפסוק. ונדכל"ל], י) [בכח"י: שנאמר אבנים שחקו מים ואין מים אלא מורה שנאמר הוי כל נמא לכו למים. ועי׳ תענית ז ע״ה], ל) כתובות נב:, ל) ול"ל וולבשה. רש"שו, ם) [לעיל כט.], ג) ת"כ פ' קדושים פרשה א תוספתא פ"ח, ם) [לקמן לה.], ע) ב"מ לב. ח"כ פי קדושים פרשה א, פ) [לקמן לב פושט מו, פי [נקומן כב ע"א, ע"ש], צי נדה לא, קי מכילתא פי יתרו פרשה ח, רי [ברש"י שבע"י: ידועה], ש) [ב"ק פה ע"ה], ש) [תענית ז ע"ה, ע"ה], ש) [מענית ז ע"ה, ע"ש], ש) [ברש"י שבע"י: האמורה], ב) והילוך רגלים. וכ"ה בנדה], ד) [ל"ל אחד ד"מ], נ״ל אחד [בתוס׳ נכתום' שגורסין], ו) הרא"ד: ו) [רבה איכה פ' זכו מיריה], ק) ווע"ע תום׳ סנהדרין לד. ד"ה מה פטיש ותום׳ סוכה נב. ד״ה אם],

לעזי רש"י

בורפיליו"ש אבעבועות, כיבים.

תום' ר"י הזקן מטיל) [מנוול]. יצר הרע. חיותא הוא. אם ויפולו לים יטבע. עיסקא. לא] הוי אומנות שפעמים מפסיד ואיכא דאמרי שאינו ברשות אחרים, אבל אשה היא ברשות ברכת אב. ששוים למיתה אחת שמגדף ומקלל אביו ואמו בסקילה. וכן בדין. שישוה בכל מה שאפשר שהרי שלשתז שותפים תרגום וכי יפתה ןשמות כב, טון ארי ישדל. כבוד. ימורא כתיב איש אמו ואביו תיראו. ולשון הר"ם הקדים אב לאם לכבוד והקדים אם לאב למורא. ללמד ששניהם שוין בין למורא בין לכבוד, ע״כ. לא ידעתי למה עזב טעם

מוסה תוספות

א. מדלא כתיב והפטיש י רואים שהפטיש מפוצץ . סלעים. תום' שבת פח:

שמשדלתו סלע מתחלק ועוד בהך דהכא משמע שהברזל מתפוצץ. תוס׳ סוכה גל. ג. לתוס׳ הלח״ש לתול. שיש סלע שמשבר. ד. ואע״ג דלא כתיב יפרצצנו סלע הרבה פסוקים יש כענין זה, אבנים שחקו מים פי׳ שחקו אותן המים. סס. ה. הוא אבן ספיר. מוס' סוכה נג: ו. וקשה לפר״ת דבריש מס' תענית (ד.) אמר כל ת״ח שאינו קשה כברזל אינו ת״ח שנאמר כפטיש יפוצץ סלע אלמא פטיש קשה ופוצץ את הסלע. שס. ז. ואינה יכולה לשמש אביה. תוס' הרח"ש.

הבן. כגון כיבוד ומורא: סיפק.

יכול שחין מוחה בידו: רשות החרים.

בעלה: נסגרשה. מבעלה הרי היא

כאחיה במצות כיבוד: ודאי בהכאה

אי אפשר. ט להקישה שאין הכאה כלפי

מעלה: וכן בדין. שיוקשו לכיבוד

ומורא על הבן שהרי אף הן שותפין

למהום בו: שלשה שותפין הו. מפרש

בברייתא במסכת נדה איש מזריע

לובן שבו אשה מזרעת אודם שבו

והקדוש ברוך הוא נופח בו נשמה

מראה עין ושמיעת אחן ש ודיבור:

משדלתו

אמור להכמה אחוםי אם. שתהא בקי בה כאחותך שאסורה לך. אי נמי מסיפא דקרא ומודע לבינה תקרא שתהא סידוע לך: כחלים ביד גבור. שנלחם בהם עם אויביו: כן בני הנעורים. תלמידיו של אדם הקרויין בניו כמו שאמר יחוקיהו (ד"ה ב כט) בני עתה אל משלו ואומר הנה אנכי והילדים אשר נתן לי וגו' (ישעיה ח): אשר מלא אם אשפחו מהם. משום דדמינהו לחלים נקט לשון מילוי אשפה: אם אויבים בשער. סיפא דאשרי הגבר הוא: נעשו אויבים. מחוך שמקשים זה לזה ואין זה מקבל דברי זה: אם והב בסופה.

הכי דריש לה ספר מלחמות מלחמה שעל ידי ספר אהבה יש בסופה: מור לחכמה אחותי את וגו' ואומר (61 קשרם על אצבעותיך כתבם על לוח לבך ושמתם את דברי אלה מם תם. שלם שאינו חסר שום הצלה: מה שהנאסך. ואומר נכחצים ביד גבור כן בני הנעורים כל מה שדעתך נוחה הימנו ואפי׳ דבש ואומר יחצי גבור שנונים ואומר יחציך וכל מיני מתיקה שקשים למכהש: נומי. שנונים עמים תחתיך יפלו ואומר יאשרי למחים בורפיליו"ם בלע"ו: אם הגבר אשר מלא את אשפתו מהם מטיב. לקח טוב: שחת. תתנשח לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער על יצרך: משחו ומתנו. של יצר מאי את אויבים בשער אמר רבי חייא הרע באדם להחטיאו: ואם אתה רוצה. עסוק בתורה ואתה מושל בו: בר אבא אפי' האב ובנו הרב ותלמידו כל היום. קרא יתירא הוא ללמדנו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים שכל שעות היום רעתו מתחדשת: זה את זה ואינם זזים משם עד שנעשים מנוול זה. יצר הרע מתגרה בך: אוהבים זה את זה שנאמר "את והב בסופה מתפולך. שהתורה כאש נמשלה ש אל תקרי בסופה אלא בסופה: יֹּת״ר המפעפע את הברזל: אלא בתו בידו *ושמתם סם תם נמשלה תורה כסם חיים היא. בתמיה כלום יכול להרגיל לה משל לאדם שהכה את בנו מכה גדולה אנשים להשיאה דאמר קרא ואת והניח לו רמיה על מכתו ואמר לו בני כל זמז בנותיכם תנו לאנשים: ראה חיים. שהרמיה זו על מכתך אכול מה שהנאתך אומנות שתחיה בו עם אשה מקיש אומנות לאשה: אם אשה. א האמור ושתה מה שהנאתך ורחוץ בין בחמין בין כאן אשה ממש היא כשם שמלינו בצונן ואין אתה מתיירא ואם אתה מעבירה שחייב אדם להשיאו אשה כך חייב הרי היא מעלה ינומי כך הקב"ה אמר להם לישראל בני ייבראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים כו': מחי בינייהו. מחי קח מוסיף ר׳ יהודה: עיסקה. אם למדו סחורה לת"ק הרי למדו חיים לרבי יהודה דאתי לטעמא אומנות דוקא דכמה פעמים שאין לו במה לעשות סחורה ועומד ומלסטס: דמיחייב אבא למיעבד לברא. כגון למולו ולפדותו והכי משמע מתני' כל מלות שהאב מלווה על מעשה הבן: המוטלת על

דהה קרה משמע שהפטיש מדרבנן בעלמאש מ״מ אינה מלויה אלל 'אביה אלא אצל בעלהי:

בתורה ∘אין אתם נמסרים בידו שנאמר יהלא אם תמיב שאת ואם אין אתם עוסקין בתורה אתם נמסרים בידו שנא' לפתח חמאת רובץ ולא עוד אלא שכל משאו ומתנו בך שנאמר ואליך תשוקתו ואם אתה רוצה אתה מושל בו שנאמר ואתה תמשל בו ית"ר קשה יצר הרע שאפילו יוצרו קראו רע שנאמר ייבר לב האדם רע מנעוריו "אמר רב יצחק יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום שנאמר יירק רע כל היום ואמר ∞ר"ש בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו שנאמר "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו שנאמר "אלהים לא יעזבנו בידו תנא דבי ר' ישמעאל בני אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח ואם ברול הוא מתפוצץ שנאמר 13 הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע אם אבן הוא נימוח שנאמר ייהויי כל צמא לכו למים ואומר ייאבנים שחקו מים: להשיאו אשה: מגלן דכתיב "קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים סבשלמא בנו בידו אלא בתו בידו היא הכי קאמר

להו יניתן לה מידי יולבשייה ונכסייה כי היכי דקפצו עלה אינשי: ללמרו אומנות: מנלן אמר חזקיה דאמר קרא ייראה חיים עם אשה אשר אהבת אם אשה ממש היא כשם שחייב להשיאו אשה כך חייב ללמדו אומנות אם תורה היא כשם שחייב ללמדו תורה כך חייב ללמדו אומנות: ויש אומרים אף להשיטו בנהר: מאי טעמא חיותיה הוא: רבי יהודה אומר כל שאינו מלמדו אומנות מלמדו ליסטות: ליסטות ס"ד אלא כאילו מלמדו ליסטות מאי בינייהו איכא בינייהו דאגמריה עיסקא: כל מצות האב על הבן וכו': מאי כל מצות האב על הבן אילימא כל מצותא דמיחייב אבא למיעבד לבריה נשים חייבות והתניא ייהאב חייב בבנו למולו ולפרותו אביו אין אמו לא אמר רב יהודה הכי קאמר כל מצות האב המומלת על הבן לעשות לאביו אחד אנשים ואחד נשים חייבין תנינא להא דת״ר ∘איש אין לי אלא איש אשה מנין יכשהוא אומר תיראו הרי כאן שנים א"כ מה ת"ל איש איש סיפק בידו לעשות אשה אין סיפק בידה לעשות מפני שרשות אחרים עליה אמר רב אידי בר אבין אמר רב ינתגרשה שניהם שוים שת"ר נאמר ניכבד לעשות מפני אמו ואביו מחונף מכבד אמך ונאמר 20כבד את ה' מהונך החשוה הכתוב כבוד אב ואם לכבוד המקום 20 נאמר 20 איש אמו ואביו תיראו ונאמר ²²את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד השוה הכתוב מוראת אב ואם למוראת המקום נאמר ²²מקלל אבין ואמו מות יומת ונאמר ²²איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חמאו השוה הכתוב ברכת אב ואם לברכת המקום אבל בהכאה ודאי אי אפשר וכן בדין ששלשתן שותפין בו יות"ר שלשה שותפין הן באדם הקב"ה ואביו ואמו בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו אמר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני

אם ברול הוא מתפוצץ. מימה מפולץ סלע ומשברו≈ וכן קשה בפרק ד) דיני ממונות (סנהדרין דף לד.) דקאמר מה פטיש מתחלק לכמה ניצוצות אף דברי תורה מתחלק לכמה טעמים ושם גרים רשב״ם מחלק ול״ג מתחלקב ויש סי שגורם כחן חם ברזל הוח יי מפעפע ואם סלע הוא מתפולך שנאמר הלא כה דברי כאש וכפטיש יפולן סלע שהחש מפעפע הברול והפטיש מפולך את הסלע ור"ת מפרש שהסלע משברג את הברזל וה"ק וכפטיש יפולץ מכח סלעד כדאמר במדרש יו מעשה באחד שלקח סנפירינון ה לבודקו נתנו על הסדן והכה בקורנס נשבר הקורנס ונחלק הסדן והסנפירינון לה זז ממקומוים: שיש רשות אחרים עליה. ואע"ג דמעשה ידיה לבעלה

עשין קיג טוש"ע י"ד סימן רמ סעיף יו: שבם ה מיי׳ שם הלכה **→** מוסף רש"י י בז בני הנעורים. אנו מנעוליו (תהילים קכב ד). אשר מילא את אשפחו. אשו מילא את אשפונו. מחותם חילים. לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער. תלמידי חכמים שמנלחים זה את זה

בהלכה ונראים כאויבים זה לזה (שם ה). נומי. כשר מת ומלערו (ע"ז י: ושם נימא). ובראתי לו תורה תבלין. שהיא מבטלת את תבדין. טיים מנטנע מת הרהורי עבירה, כדאמר אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם לבן הוא נימוח כו' (ב"ב מד.). רק רע כל היום. כל היום רעתו מתוספת בידו. נתריה כתינ (שם). הלא כה דברי כאש. יהאש מפעפע את הברזל, והיינו מתפולן, שהנילולות ניתזיו ממנו (שם). כאש. ד.). וכפטיש יפוצץ סלע. מתחלק הסלע על סקע. ממחונן הסוע על ידו לכמה נילולות (שבת פח:). לכו למים. נמשלה ב. ב. נתטלה המינס, וכתיכ להניס שחקו מיס (שם). בשלמא בנו בידו. לנקש לו לחור על השם בתו בידו לרך אשה לחזר על אים (כתובות נב:). איש סיפק בידו לעשות. לכנד את אביו, שאין אימת אחרים

תורה אור השלם

לכבוד המקום. נגזירה שוה (ב"מ לב.).

ו. אמר לחכמה אחתי אָתְ וֹמדָע לַבִּינָה תִקְּרָא: משלי ז ד

בּרְעָבֶם עַל לוּחַ לְבֶּף: כְּתְבֵם עַל לוּחַ לְבֶּף: משלי ז ג

3. כַּחָצִים כְּיֵד גָּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְעוּרִים: ב. תהלים קכז ד

4. חצי גבור שנונים עם נַחֲלֵי רְתָמִים:

ם. תהלים קכ ד 5. חציר שנונים עמים תַּחְתֵּיךְ יִפְּלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ: תהלים מה ו וַנָּפֶּלֶןוּ: תהלים מה וּ 6. אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפְּתוֹ מֵהֶם לא יַבשוּ כִּי יִדְבָּרוּ אֵת אויבים בַּשָּער:

7. על כּן יַאַמר בַּספר

מלְּדָמָת יוִי אָת דְּבָּבְ מלְּדָמָת יוִי אָת דְּבָב בָּסוֹפָה וְאָת הַבְּּנָחִלִּים אַרְנוֹן: במדבר כא יד 8. וְשַׁמָתָם אָת דְּבָרִי אֵלְה עַל לְבַבְּכָם וְעַל נְפָשָׁבָם וּלְשַׁרְתָם אֹתָם לְאוֹת עַל זֶדְכָם וְהָיוֹ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכָם: דברים יא יח 9. הָלוֹא אִם תִּיטִיב שָׁאַת וְאם לֹא תִיטִיב לְבָּתָח חָטָאת רֹבֵץ וְאַלֶּיךְּ תָשוּקְתוּ וְאַתָּה תַמְשָׁל בּוּ: בראשית ד ז 10. וְיַרְח וְיָּ אַת רְיִתְ הַנְּיּחֹח וְרִאמֶר יְיָ אֶל לְבוּ לֹא אסף לְקְלֵּל עוד אֶת הְאֲרְמֶּה בַעבור הָאָדָם כִּי יַצֶּר לִב הָאָדָם רְע מִנָּאָרִיו וְלֹא אַסף עוד לְהַבּוֹת אֶת כְּל חִי בִּאָשִׁר עָשִׁיתִי: בראשית ח כא 11. וַיְרָא בי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום: בראשית ו ה 12. צופה רַשַע לצדיק ומבקש

יתניא רבי אומר גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שבן מכבד את אמו יותר מאביו מפני